

नयनम्,	नायनम्,	निनीषणम्,	नेनीयनम् ;
नीत्वा,	नाययित्वा,	निनीषित्वा,	नेनीयित्वा ;
प्रणीय,	प्रणाय्य,	प्रणिनीष्य,	प्रणेनीय्य ;
नायम् २, } नीत्वा २, }	नायम् २, } नाययित्वा २, }	निनीषम् २, } निनीषित्वा २, }	नेनीयम् २ ; नेनीयित्वा २.
¹ ना,	नेमः, ²	नीरम्. ³	

(681) “ नील वर्णे ” (I-भ्वादिः-522. अक. सेट्. पर.)

‘वर्णे=वर्णोपलक्षितायां क्रियायाम् । यथा—‘ श्वेतं नीलति मरकतकान्त्या’ । इति क्षीरस्वामी ।

नीलकः-लिका, नीलकः-लिका, निनीलषकः-षिका, नेनीलकः-लिका ; प्रणीलिता, नीलः ⁴नीली-नीला, इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिक-कीलतिवत् (195) ज्ञेयानि ।

(682) “ नीव स्थौल्ये ” (I-भ्वादिः-566. अक. सेट्. पर.)

प्रणीवकः-विका, नीवकः-विका, निनीविषकः-षिका, नेनीवकः-विका ; नीवः, ⁵नीविः-नीवी, इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिकजीवतिवत् (606) ज्ञेयानि ।

1. ‘नयतेडिच्च’ [द. उ. 2.8.] इति ऋप्रत्ययः, स च डिट् भवति । नयतीति ना = मनुष्यः ।

2. औणादिके [द. उ. 7-26.] मन्प्रत्यये युणः । नेमः = अर्धम् ।

3. औणादिके [द. उ. 8.31.] र्क्प्रत्यये रूपम् । नीरम् = जलम् ।

4. ‘इगुपध—’ (3-1-135) इति कर्तरि कप्रत्यये नीलः इति भवति । त्रियाम्, ‘जानपदकुण्डगोणस्थलभाजनापकालनील—’ (4-1-42) इत्यनेन प्राणिनि ओषधि-विशेषे च वाच्ये अनाच्छादने विहितोऽपि ङीष्, ‘नीलादोषधौ प्राणिनि च’ (वा. 4-1-42) इति वचनात् भवति । अन्यत्र नीला = शाटी । नील्या रक्तेति यावत् ।

5. ‘इन्’ [द. उ. 1-46] इतीन् प्रत्यये, ‘कृदिकारादक्तिनः’ (ग. सू. 4-1-45) इति ङीष्क्प्रत्ययः । ‘स्त्रीकटीवस्त्रबन्धेऽपि नीवी परिपणेऽपि च ।’ इत्यमरः ।